МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ ЮРИДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ЯРОСЛАВА МУДРОГО

КАФЕДРА КРИМІНОЛОГІЇ
ТА КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОГО ПРАВА

ЗЛОЧИННІСТЬ
ЯК СУСПІЛЬНА ПРОБЛЕМА
ТА ШЛЯХИ ЇЇ ВИРІШЕННЯ В УКРАЇНІ

Матеріали Всеукраїнської студентської наукової конференції

(Харків, 4 листопада 2016 року)

У двох томах

За редакцією *А. П. Гетьмана, Б. М. Головкіна*

Том 1

Харків
«Право»
2016

УДК 343.9(477)
ББК 67.9(4УКР)61
З-68

Редакційна колегія:
д-р юрид. наук, проф. Б. М. Головкін (голова);
канд. юрид. наук, доц. К. А. Автухов (відповідальний секретар);
канд. юрид. наук, доц. В. В. Пивоваров;
канд. юрид. наук, доц. М. В. Романов;
д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко;
канд. юрид. наук, асист. О. В. Новіков

Злочинність як суспільна проблема та шляхи її вирішення в Україні : ма-
З-68 теріали Всеукр. студ. наук. конф., м. Харків, 4 листоп. 2016 р. : у 2 т. / за ред. А. П. Гетьмана, Б. М. Головкіна. – Т. 1. – Х. : Право, 2016. – 166 с.

ISBN 978-966-937-086-0
ISBN 978-966-937-087-7 (т. 1)

ISBN 978-966-937-087-7 (т. 1)
ISBN 978-966-937-086-0

© Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, 2016
© Видавництво «Право», 2016

та підтримки; вона ніби запрограмована на почуття власної безпорадності чи безпомічності небажанням змінювати власне становище чи небажанням вирішувати життєві проблеми, зазвичай мають занижену самооцінку, залякані, занадто метушливі, нездатні критично оцінити ситуацію що складається, інколи на несвідомому рівна здатні до засвоєння віктимної поведінки та її відтворенні у подібних ситуаціях тощо.

Незважаючи на те, що більшість теоретиків вважають що поняття природженої жертви не існує, що це лише штучне поняття, яке застосовується лише при класифікації виду жертв злочину. Але, на нашу думку, таке поняття має право на існування, адже особа не завжди діє свідомо та під впливом лише зовнішніх чинників, її мозок може задіяти і емпіричну пам'ять, генетичні дані, які і вплинуть на поведінку особу та подальший розвиток подій. Ми не виключаємо, що розвиток вчення про природжену жертву матиме більш теоретичний характер та все одно дослідження цього питання може знадобитися і у практичній діяльності кримінологів, психологів тощо.

Список літератури

1. Головкін Б. М. Поняття латентної віктимізації від злочинних посягань/ Б. М. Головкін // Питання боротьби зі злочинністю : зб. наук. пр. // Право. – 2015. – № 29. – С. 78–89.
2. Губанова О. В. Соціально-демографічні та поведінкові особливості жертви зґвалтування: віктимологічний аспект / О. В. Губанова // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия «Юридические науки». – 2009, т. 22 (61). – С. 262–266.
3. Давиденко В. Л. Віктимологія як галузь кримінологічної науки / В. Л. Давиденко // Європейські перспективи. – 2014. – № 8. – С. 118–121.
4. Кулієв А. Ю. Співвідношення детермінованості та свободи волі у віктимній поведінці суб'єкта / А. Ю. Кулієв // Право України. – 2014. – № 6. – С. 470–475.
5. Чаплак Я. В. Віктимність як соціально-психологічна проблема сучасності / Я. В. Чаплак, Г. В. Чуйко // Актуальні проблеми психології : зб. наук. пр. Ін-ту психології ім. Г. С. Костюка НАПН України. – 2014. – № 10. – С. 447–459.

Науковий керівник – канд. юрид. наук, доц. С. Ю. Лукашевич

І. І. Лапій,
студентка 5 курсу 16 групи
Інституту підготовки кадрів для органів юстиції України
Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого,
м. Харків

ПРИЧИНИ ЗЛОЧИННОСТІ СЕРЕД НЕПОВНОЛІТНІХ

За останні роки в Україні кількість скоєних злочинів неповнолітніми істотно зменшилась. Якщо у 1992 р. було зареєстровано майже 35 тис. таких злочинів, у 2013 р. – всього 8, 8 тис., то у 2015 р. цей показник сягає 7171 злочину. Питома вага злочинів, вчинених неповнолітніми або за їх участю, у загальній злочинності в останні роки складає 5–6% [6].

Проте така позитивна динаміка не повинна вводити нас в оману. Зменшення кількості злочинів, вчинених неповнолітніми, пов'язане з тим, що робота усіх правоохоронних органів і, зокрема, кримінальної міліції у справах дітей, є неефективною і, як наслідок, під час складання звітності штучно створюється потрібна «картина». Більше того, більшість злочинів, що вчинили неповнолітні, є латентними, через те, що реєструються тільки тоді, коли вдалося встановити особу злочинця.

Слід виявити основні фактори, які провокують неповнолітніх вчиняти злочини, а саме:

1. На злочинність неповнолітніх передусім впливають загальні криміногенні фактори (на макрорівні), які є наслідком глибинних політичних, соціально-економічних, морально-психоло-

гічних суперечностей. Помилки в державній політиці за роки незалежності створили сприятливе середовище та загострили соціально-економічну нерівність, відсутність реальних можливостей задоволення матеріальних і нематеріальних потреб, бідність населення і вимушену трудову міграцію [2, с. 420].

2. Дуже важливим є інститут сім'ї. Саме в родині дитина відчуває, що вона потрібна, що її люблять та поважають. Якщо вдома дитина відчуває підтримку, то їй не треба доказувати батькам, що вона особистість, яка має право на самостійні вчинки, свою думку та ставлення до життя. Саме це оточення вносить у програму спонукальних мотивів і поведінки неповнолітнього ті негативні риси, які проявляються потім у злочинах і аморальних діях [5, с. 8].

Дуже важливою складовою у формуванні свідомості неповнолітніх є заклади освіти. Такі негативні фактори, як відсутність індивідуального підходу до кожного учня (через надмірну зайнятість або недостатню кваліфікацію викладачів), несправедливе оцінювання знань учнів для додаткового заробітку, відсутність достатньої кількості занять з виховної роботи щодо роз'яснення підліткам про можливі наслідки тих чи інших протиправних діянь, значною мірою впливає на їх подальші дії. За останні роки все частіше простежуються прояви підліткової жорстокості й насильства, які полягають у залякуванні, глузуванні, образах, а також застосуванні фізичної сили для вимагання грошей або цінних речей [1, с. 28].

3. Алкоголь, наркотики та пов'язані з ними явища. Неповнолітні особи нерідко піддаються впливу як з боку однолітків, так і старших осіб, які можуть пропагувати такі речі. Ситуацію загострюють практично не контрольований державою продаж та масове вживання неповнолітніми алкогольних напоїв [4].

4. Особливу увагу слід приділити впливу засобів масової інформації, перш за все телебаченню та Інтернету. Сучасна молодь значну частину свого часу приділяє соціальним мережам, кіно та відеоіграм, де головні герої вчиняють злочини, несуть насилля, але залишаються некараними. При цьому вони отримують широку популярність в очах підлітків, які намагаються слідувати їх прикладу.

Отже, ми зазначили тільки основні проблеми злочинності серед неповнолітніх. Потрібно розуміти, що це дуже широке коло питань, адже особистість формується саме в дитинстві і слід приділяти значну увагу дозвіллю, культурному та інтелектуальному вихованню молоді, звернути увагу на проблеми в освітніх закладах, правоохоронних органах та у сфері охорони здоров'я. Покращити економічну та політичну ситуацію в країні, яка дуже погіршилась за останні роки.

Сучасна молодь – це фактично наше майбутнє, і тільки від нас залежить, яким воно буде!

Список літератури

1. Александренко О. В. Кримінологічна характеристика злочинів неповнолітніх / О. В. Александренко, Н. О. Веселовська // Молодий вчений. – 2014. – № 4 (07). – С. 28–30.
2. Кримінологія : підручник / В. В. Голіна, Б. М. Головкін, М. Ю. Валуйська, та ін. ; за ред. В. В. Голіни і Б. М. Головкіна. – Х. : Право, 2014. – 440 с.
3. Пашковська М. В. Соціально-психологічні чинники злочинності неповнолітніх / М. В. Пашковська // Наук. вісн. Нац. акад. внутр. справ. – № 4/ 2013. – С. 152–159.
4. Шакун В. І. Злочинність неповнолітніх – нові виклики для України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/0/BD8F1A793D4AB52088256E0C007B9A2A
5. Шостко О. Ю. Біологічні та психологічні теорії пояснення злочинної поведінки неповнолітніх у США / О. Ю. Шостко // Теорія і практика правознавства. – Вип. 1 (7) / 2015. – 14 с.
6. Єдиний звіт про кримінальні правопорушення по державі за січень-грудень 2015 року [Електронний ресурс] // Офіційний сайт Генеральної Прокуратури України. – Режим доступу: http://www.gp.gov.ua/ua/stst2011.html?dir_id=112173&libid=100820&c=edit&_c=fo

Науковий керівник – д-р юрид. наук, проф. О. Ю. Шостко